„Stiffelio” de Verdi între primă și singură audiție

(Grigore Constantinescu – 20 ianuarie 2007)

Inaugurarea manifestărilor festivaliere situate sub genericul „București – oraș al muzicii” reprezintă desigur și momentul hotărâtor pentru altitudinea ideatică și artistică a acestui proiect UER realizat de către postul Radio România Muzical „George Enescu”. Iată astfel deplin justificată programarea, în studioul „Mihail Jora” al Societății Române de Radiodifuziune, a primei audiții în București cu opera **Stiffelio** de Verdi.

Pentru reușita conturării evenimentului, organizatorii și-au dorit o distribuție cu participare internațională, ceea ce se potrivește și cu desfășurarea transmisiunii directe Radio nu numai în România, ci și în alte zece țări ale continentului European. Direcția formațiilor muzicale a apelat la persoane specializate ce își asumă răspunderea acestor opțiuni.

În cazul rolului feminin principal, revenirea pe scena românească de concert a sopranei Eliane Coelho a fost absolut convingătoare. Artista, deși de la primele sale întâlniri cu publicul românesc a parcurs o perioadă de carieră însemnată, își păstrează calitatea glasului, mânuit cu abilitate, instrument de evidentă expresivitate în elaborarea frazei și comunicarea intențiilor compozitorului.

Pentru Stiffelio, tenorul bulgar Kamen Chanev are merite evidente, care aparțin însușirilor vocale, argumentele acutelor sale fiind decisive în succesul repurtat. Chiar dacă alura „voinicească” a cântului și extrovertirea discursului sonor și interpretativ sunt oarecum în afara lumii verdiene, găsindu-și acoperirea stilistică mai spre maniera veristă, prezența sa a fost binevenită în acest concert.

Considerăm că lecția de stil verdian și profesionalism în frazare și dicțiune aparține și de data aceasta baritonului Eduard Tumagian, pe care melomanii îl așteaptă și îl primesc întotdeauna cu mare afecțiune, deplin justificată. Alegerea vocii grave a cvartetului principal nu este o soluție mulțumitoare așa cum, pentru planurile secunde cei trei participanți au avut participări diferite ca importanță și calitate remarcându-se, în cele câteva fraze repartizate de partitură, prezența mezzo-sopranei Oana Andra și a tenorului Călin Brătescu.

La pupitrul concertului, dovedind opțiunile distribuitorilor în ideea că muzicienii bulgari sunt „italienii Balcanilor”, s-a alăturat tenorului și dirijorul Nayden Todorov. Un muzician tânăr, vesel și excesiv meridional în comportament, Todorov ne-a oferit o versiune solicitantă pentru orchestră și cor, mereu atent ca nu cumva derularea audiției să încline spre un tempo prea liric și o sonoritate prea puțin... „sonoră”. Aceasta, nu neapărat în favoarea efectului dramaturgiei muzicale a operei verdiene, în care cele mai pregnante culminații au fost, poate cu excepția ansamblului din primul act, doar secțiunile de încheiere a numerelor.

Ne întrebăm de ce această operă, cu care s-au încheiat pentru compozitor „anii galerelor”, nu a trăit o viață de succes alături de lucrările ce au înconjurat-o, precum **Luisa Miller** sau **Rigoletto**. Dincolo de carențe de arhitectonică și dramaturgie, de soluții rutiniere, discernem aici premonița unor mari pagini verdiene ulterioare dar și necesitatea unor creșteri de măiestrie a profesiunii în orchestrație, armonie și formă. Într-un fel, partitura aceasta anunță, nu satisface. Totuși pentru prilejul cunoașterii drumului componistic al marelui romantic, merită ascultat și „acest” **Stiffelio**.

Așa cum spuneam, plasarea titlului în deschiderea unui festival, care este internațional prin undele radio, este bine venită, formula „operei în concert” fiind singura soluție viabilă pentru acest exemplar de muzeu din colecția capodoperelor verdiene.